ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΕΤΟΣ Α'. Ἀθῆναι, τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1898. ΑΡΙΘ. 15.

ΜΕΓΑΛΟΦΥΪΑΙΣ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Τῷ ἀγαπητῷ φίλῳ κ. Πέτρῳ Δ. Μανουσάκη.

Ἐμπρός μου ὁ καθένας τὸ μέτωπο ἂς γύρῃ
Κι' ἂς μείνῃ γιὰ λίγο τὸ στόμα κλειστό.
Μιὰ λύπη π' ὑ μέσα τὰ στήθη μου φθείρει,
Ἔν' ὄνειρο θέλω σὲ σᾶς νὰ τὸ πῶ

Ἡ ἔμπνευσις μέσα 'ς ταῖς φλέβαις μου τρέχει
Κι' ἀπέραντη θέρμη τὸ σῶμα γρικεῖ
Ἡ λύρα μου φλόγαις ἀδιάκοπα βρέχει
Ποῦ τώρα φοβοῦμαι μὴ κάψω τὴ γῆ.

Ἐπάψανε ἡ ὥραις, ἐσβύστηκε ὁ χρόνος,
Μονάχος ἐζοῦσε 'ς τὴ γῆ ὁ ποιητής·
Ἀντίκρυ ἀφ' τὸ ἥλιο βρισκόμουνα μόνος
Κ' ἀντίκρυ ἀφ' τὸ χάος ἐστέκατ' ἐσεῖς.

Μὲ μάτι ἀνοιμμένα, βουβοί, νεκρωμένοι.
Μὲ διάπλατο στόμα μὲ χέρι' ἀνοιχτὰ
Βρισκόσαστε ὅλοι 'ς τὴ γῆ ξαπλωμένοι
Κ' ἐμπρός μου θωροῦσα σωροὺς τὰ κορμιά

Μὰ μόλις σᾶς εἶδα γυρμένους 'ς τὸ χῶμα
Ἐσβύσθη τὸ μῖσος ποῦ κλειῶ 'ς τὴν καρδιά.
Ἐσεῖς μοῦ τὸ ρίχτε 'ς τὸ δύστυχο σῶμα
Μαζὶ μὲ φαρμάκι καὶ λόγια πικρά

Ἡ ἀγάπη 'ς τὰ στήθη βαλλεύε μόνη
Σὰ κρῖνος ποῦ πάνω σὲ τάφους ἀνθεῖ
Θωροῦσες τὸν ἥλιο τὸ φῶς του ν' ἀπλόνῃ
Κ' ἐμένα νὰ στέκω μ' ἀγκάλη ἀνοιχτή.

Ἀρχίνασε τὸ χόρτο 'ς τοὺς κάμπους ν' ἀνθίσῃ,
Τὸ ρόδο νὰ χύνῃ περίσσια εὐωδιὰ
Καὶ μέσα σὲ τούτη τὴν ἄπειρη χτίσι
Γροικοῦσες νὰ πάλλῃ μιὰ μόνη καρδιά.

Σὲ τούτη τὴ σφαῖρα κανεὶς δὲν ἐζοῦσε
Γιατὶ ν' ἀγαπήσω ζητοῦσα κ' ἐγώ,
Κ' ἐνῶ ποῦ ἡ ψυχή μου τὴ γῆ δὲ μισοῦσε,
Τὸν ἄνθρωπο ἐμπρός μου θωροῦσα νεκρό.

Αἰσθάνθη ἡ ψυχή μου ἀνάγκη νὰ κλάψῃ
Κ' ἐστράφηκα τότε 'ς τὸν ἥλιο ὡς τρελλός.
Τὸ φῶς μου ἂς κατέβῃ τὸν κόσμο νὰ κάψῃ
Ποῦ βρίσκομαι μόνος 'ς τὴ γῆ ζωντανός.

Ἐπῆρα τὴ λύρα μὲ τρέμο 'στὸ χέρι,
Τὴν ἔρριξα χάμου 'στὸ χῶμα μ' ὁρμή,
Μὰ κείνη τὴν ὥρα ἐσείσθη ἓν ἀστέρι
Κ' ἐξύπνησα ὅλος γεμάτος ὀργή.

Σὲ τούτη τὴ σφαῖρα δὲ ζῶ ἀπελπισμένος ;
Σὲ τοῦτο τὸν κόσμο δὲ ζῶ μοναχός ;
Θνητέ, κι' ἂν δὲ μένῃς 'στὴ γῆ νεκρωμένος
Γιὰ μένα σὺ πάντα δὲν εἶσαι νεκρός ;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Τῇ 26 Αὐγούστου.

Ἐνῷ ὁ κόσμος μόλις χθὲς ἀκόμη μετ' ἀορίστου δέους ἤκουεν, ὡς μεμακρυσμένους μηκυθμοὺς προμηνυομένης διεθνοῦς πολιτικῆς καταιγίδος, τῶν Ἄγγλων πολιτικῶν τοὺς βαρεῖς λόγους καὶ τὰς ἀπειλάς, ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα τῶν θυσιῶν τοῦ βρεττανικοῦ λαοῦ καὶ τῆς δοκιμασίας τῆς ἀντοχῆς του, αἴφνης ἀπροσδοκήτως ἐνέσκυψεν ἡ πρότασις τοῦ κραταιοῦ μονάρχου τοῦ Βορρᾶ.

Ἔμεινεν ἔκθαμβος κατ' ἀρχὰς ἡ Ἀνθρωπότης πρὸ τοῦ ἀπροσδοκήτου. Ἐκίνησαν ὅμως ἀμέσως οἱ πλεῖστοι δυσπίστως τὴν κεφαλήν. Καὶ ἡ γνώμη αὐτῶν φαίνεται ἡ ἐπικρατήσασα. Αἰσθάνεται τώρα βαρύτερον πιεζόμενα τὰ

στήθη του ὁ κόσμος, ὡς ὑπὸ ἐφιάλτου, ἐκ τῆς εἰρηνικῆς καὶ ἀκινδύνου καὶ ἀγνῆς τὴν μορφὴν προτάσεως. Ἀντὶ νὰ καθησυχάσουν οἱ φόβοι, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπετάθησαν. Καὶ ὑπὸ τὸν εἰρηνικὸν κλάδον τῆς ἐλαίας ὅλοι διακρίνουσι κρυπτόμενον τὸ γυμνὸν ἐγχειρίδιον. Τὸ φᾶσμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου μέγα καὶ φρικαλέον καὶ σκοτεινὸν τὸ κρατεῖ ἀπειλητικὸν εἰς τὰς χεῖράς του. Καὶ ὑπὸ ἑκάστην αἰσθηματικὴν καὶ ἁβρὰν φράσιν τοῦ διπλωματικοῦ ἐγγράφου κρύπτονται ἑκατόμβαι θυμάτων καὶ ποταμοὶ αἱμάτων καὶ βάραθρα ἀπύθμενα συμφορᾶς καὶ ἐρημώσεως. Ἡ πρώτη ἀπάντησις εἰς αὐτὸ ἐδόθη ἤδη διὰ τοῦ βομβαρδισμοῦ ὑπὸ τῶν Ἄγγλων τοῦ Ἡρακλείου. Ὑπάρχουσι καὶ οἱ φρονοῦντες τὰ ἐναντία καὶ ἐνθουσιαζόμενοι μὲ τὸν Τσάρον καὶ τὴν εὐγενῆ πρωτοβουλίαν του. Οἱ ἄνθρωποι κάμνουν... πολὺ καλά.

Ἐξ ἄλλου ὅμως ἓν ἄλλο γεγονός, ἐπίσης ἀπρόοπτον καὶ αὐτό, ἐπῆλθε, τὸ ὁποῖον ὑποθέτομεν ὅτι ὄχι ὀλίγον θέλει ἐπιδράσει ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ πρώτου. Μολονότι ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνονται ὅλως ἄσχετα μεταξύ των. Εἶνε ἡ νίκη τοῦ Ζολᾶ. Ἡ νίκη δηλαδὴ τοῦ Δικαίου καὶ ἡ σωτηρία ἴσως τῆς Γαλλίας. Διότι ἡ ὑπόθεσις Δρεϋφοῦς κατ' ἀλήθειαν δὲν εἶνε καὶ αὐτὴ παρὰ ἀφορμὴ ἐκτυλίξεως πολὺ πλέον μεγάλων γεγονότων, καὶ ὁ Ζολᾶ ἓν ἁπλοῦν ὄργανον ἄλλης πολὺ γενικωτέρας πάλης. Πόσα εἶνε τὰ ἐνδεχόμενα νὰ συμβοῦν μετὰ τὰς ἀποκαλύψεις ταύτας! Καὶ ἡ Δημοκρατία καὶ ἡ τραγελαφικὴ συμμαχία της μὲ τὴν ἰσχυρὰν Μοναρχίαν ὑφίστανται κλονισμόν. Καὶ ἡ φιλειρηνικὴ πρότασις τοῦ Τσάρου ἑπομένως, τὸ προανάκρουσμα τοῦτο τοῦ πολεμικοῦ παιᾶνος, δὲν εἶνε πιθανὸν νὰ ὑποστῇ κάποιαν ἐπίδρασιν;

Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὰ ξένα — καίτοι εἶνε τόσον παγκόσμια ταῦτα, ἐνδιαφέρουν ἐπίσης τόσον πάντα ἄνθρωπον, ἐπιδρῶσιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τόσον ἐπὶ τῆς τύχης παντὸς κράτους, ὅταν μάλιστα τύχῃ νὰ εἶνε μικρόν, ὡς τὸ ἰδικόν μας, ὥστε νὰ μὴ ἁμαρτάνωμεν καὶ ἡμεῖς περιλαμβάνοντες αὐτὰ εἰς τὴν *Ἀθηναϊκήν* μας ἐπιθεώρησιν, —καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ καθαρῶς ἰδικά μας.

Ἕνας συνταγματάρχης, διακεκριμένος μάλιστα ὡς λέγουν, καὶ βουλευτής, ἐν πολιτικῇ ἐνδυμασίᾳ φρονεύει μὲ τὸ περίστροφόν του ἀμυνόμενος — n. b. χωρὶς νὰ κινδυνεύῃ ἡ ζωή του ἢ ἄλλο τι, — ἕνα μεθυσμένον καὶ παραπαίοντα δεκανέα ἐπιτεθέντα ἀσυναισθήτως κατ' αὐτοῦ. Αἱ περιστάσεις τοῦ φόνου καὶ ἡ κοινωνικὴ τάξις τοῦ φονέως καὶ φονευθέντος προεκάλεσαν ζωηρότατα τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κοινωνίας μας καὶ ὁ φόνος αὐτὸς ἔγινε τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας.

Δὲν ὑπάρχει, βεβαιωθῆτε, πλέον ἐνοχλητικὸν πρᾶγμα παρὰ νὰ πραγματεύεται κανεὶς τὰ ζητήματα τῆς ἡμέρας, τελευταῖος, ἀφοῦ ἐξαντληθοῦν. Διότι ἐξηντλήθη πειά, ἐξονυχίσθη, ἐμασήθη καὶ ἀνεμασήθη τὸ ζήτημα. Εἶνε τόσαι πολλαὶ αἱ ἐφημερίδες εἰς τὸν τόπον μας, καὶ τόσον ἀσύμφωνοι μεταξύ των! Καὶ ἐννοοῦν καθεμιὰ νὰ ἔχῃ μίαν τοὐλάχιστον ἰδικήν της γνώμην, διαφορετικὴν τῶν ἄλλων εἰς κάθε ζήτημα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν γνωμῶν ἔχει φυσικὰ ἓν ὅριον ἐξαντλοῦνται ὅλαι. Προτιμοῦν ὅμως νὰ μὴ ἔχουν οὐδεμίαν γνώμην καμμιὰ φορὰ παρὰ νὰ εὑρεθοῦν ἐν ἐλλείψει ἄλλης σύμφωνοι μὲ τὰς ἀντιζήλους των. Ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν δὲν εὑρίσκει νὰ προσθέσῃ τίποτε ὁ πραγματευόμενος τελευταῖος. Καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν εὑρισκόμεθα καὶ ἡμεῖς σήμερον. Διὰ τοῦτο θὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς ὀλίγας ἐρωτήσεις. — Θὰ ἐμεθοῦσε ἔτσι δημοσίως ὁ δεκανεὺς ἂν ἐγνώριζεν ὅτι διὰ τὴν μέθην του καὶ μόνον θὰ ἐτιμωρεῖτο αὐστηρῶς; Θὰ ἐπετίθετο κατὰ τοῦ ὑποτιθεμένου πολίτου ἂν ἐδιδάσκετο παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν του, καὶ τῆς συμπεριφορᾶς των κατὰ πρῶτον λόγον, ὅτι ὁ στρατιώτης ὀφείλει νὰ σέβεται τὸν... ἑαυτόν του; Θὰ ἐπετίθετο, ἢ τοὐλάχιστον θὰ ἐξελαμβάνετο τόσον ἐπικίνδυνος ὁ δεκανεύς, ἂν δὲν ἔφερεν ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας τὸ ξίφος; Θὰ διέπραττε φόνον ὁ κ. Λυμπρίτης ἂν δὲν ὡπλοφόρει; Θὰ ὡπλοφόρει ἂν ἐγνώριζεν ὅτι γίνεται σωματικὴ ἔρευνα εἰς τὰ ἀπόκεντρα τῆς πόλεως μέρη καὶ εἰς προκεχωρημένην ὥραν, πᾶς δὲ συλλαμβανόμενος ὁπλοφορῶν τιμωρεῖται μὲ κάποιαν αὐστηρότητα, ἔστω καὶ ἂν εἶνε βουλευτὴς καὶ συνταγματάρχης;

Ἐξ ἄλλου πάλιν — διότι ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὴν ἀντίθετον ὄψιν τῶν πραγμάτων — εἶνε δίκαιον νὰ ἐμποδίζωμεν τὴν ὁπλοφορίαν εἰς κάθε φιλήσυχον ἄνθρωπον, καὶ κάμνει φρόνιμα αὐτὸς νὰ μὴν ὁπλοφορῇ, ἐφ' ὅσον συμβαίνουν ἀνδραγαθήματα ὡς τὸ τοῦ Μαγουλᾶ; Θὰ ἠνδραγάθη τότε ὁ Μαγουλᾶς, ἂν ἓν ἀπὸ τὰ τρία θύματά του εἶχεν ἓν περίστροφον ὡς ὁ συνταγματάρχης; Καὶ αἱ ἐρωτήσεις δύνανται ἐπὶ πολὺ ἀκόμη νὰ ἐξακολουθήσωσιν.

Βλέπετε ὅμως ὅτι ὑποπίπτομεν εἰς κάποιαν ἀντίφασιν.

Ἀλλὰ θὰ ὑπεπίπτωμεν εἰς αὐτὴν ἂν δὲν ὑπῆρχε τὸ πρωτότυπον Ρωμέϊκο;

Δ. Φρ.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Μία ἀπαγωγή.—Εὔμορφος κόσμος κτλ.—Ἡ πριγκήπισσα, ἡ πενθοῦσα, αἱ καλλιτέχνιδες. — Ἡ θεωρία τοῦ Δαρβίνου.— Γηραλέα ἐγκληματικότης. — Ὑδατογραφίαι ἰδεῶν.--Μέγαρα καὶ Μέθανα.--Τί λέγει ἡ νεότης.—Εἰς δραματικὸς συγγραφεύς.--Λεμβοδρομία σεληνοφωτίστος.--Ἡ ἐρωμένη τοῦ πνεύματος.

Ὁ σιδηρόδρομος σπεύδει πρὸς τὸν Πειραιὰ ὥσὰν νὰ γνωρίζῃ τὸν πόθον μου, νὰ φύγω ἀπὸ τὴν πόλιν τὴν ἐν στροβίλοις νεφῶν ἀφανιζομένην, ἀσθμαίνει ταχύς, ἐξαποστέλλων ὄπισθεν πρὸς τὴν πόλιν τῶν ποιητῶν πυκνὰς μαύρας τολύπας καπνῶν.

Ὁ Ἐλαιὼν μόλις ἐξεγειρόμενος τοῦ ὕπνου περιβάλλεται ἀπὸ μίαν ἐλαφροτάτην γάζαν ὁμίχλης πρωινῆς.

Μὲ ἁρπάζει ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ εἰς λεμβοῦχος, μὴ αἰσθανόμενος τὴν παραμικρὰν τύψιν συνειδήσεως διὰ τὴν ἀνόσιον αὐτὴν ἀπαγωγήν, ἐνῷ ἐξ ἐναντίας ἀπείρους *τύψεις* αἰσθάνονται αἱ ἀποσκευαί μου.

* *
*

Ἡ «Ἑλλὰς» αἴρει τὴν ἄγκυραν. Ἀφεύκτως θὰ κάμω καλὸν ταξεῖδι. Καὶ πῶς ὄχι, ἀφοῦ ἐπιβιβάζομαι ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐν μέσῳ δύο λευκοχιτώνων δεσποινίδων, ἐγὼ ἡ ἄκανθα.

Τὰ δὲ ναῦλα;

Εὐτελέστατα· οὔτε ἡμίσεια δραχμή. Καὶ αὐτό, ἕνεκα τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν ἀτμοπλοϊκῶν ἑταιρειῶν.

Σχίζομεν τὰ νερὰ τοῦ λιμένος καί... ἀναπνέω δρόσον, δι' ὅλων ἀναπνέω τῶν αἰσθήσεων, καὶ βυθίζω τοὺς ὀφθαλμοὺς βουλιμιῶν εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς περιάγω οἱονεὶ ὀνειρώττων εἰς τὰ πέραν βουνά, τοὺς ὑψόνω πρὸς τὸν χρυσαυγῆ οὐρανὸν καὶ ὅταν μὲ κουράζει ἡ ὑπεραιθέριος ὀνειροπόλησις, στρέφω γύρω μου, διὰ νὰ... συνεχίσω τὰς ὀνειροπολήσεις μου ἐπὶ τὸ πραγματικώτερον. Διότι ἔχω τὸ εὐτύχημα νὰ συνταξειδεύω μὲ κόσμον «εὔμορφον, ἀγγελικὰ πλασμένον».

* *
*

Ἂς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν πριγκήπισσαν. Μὴ σᾶς ξενίσῃ ὁ τίτλος. Εἶνε γνησία Ἑλληνίς, γνωστοτάτη, ἀνθηροτάτη, παρ' ὅλα τὰ ἔτη, τὰ ὁποῖα σέβονται τὴν καλλονήν της, οὐδὲν ἴχνος διαβάσεως ἀρίνοντα. Τὸ ξενικὸν ὄνομά της ἐγείρει τὴν κοινὴν περιέργειαν, περισσότερον ὅμως ἡ τεραστία ψαθίνη πολυθρόνα, ἥτις τὴν παρακολουθεῖ εἰς τὸ ταξεῖδι της.

Ἰδοὺ παρεκεῖ μία καλλιτέχνις ἐν τῇ μουσικῇ, συμπαθεστάτη φυσιογνωμία, ἡν μάτην πειρᾶται ν' ἀποκρύψῃ τὸ *βέλο*. Τὰ *βέλη* τῶν βλεμμάτων της εἶνε ἀνίσχυρον νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ἐλαφρὸν ἐκεῖνο τοῦλι. Πῶς ἀδικοῦνται μερικαὶ γυναῖκες! Ἡ μόρφωσίς της, ἡ εὐφυία της, τὸ τάλαντόν της ἦσαν πολύ, ὦ, ἀνυπολογίστως ἀνώτερα τῆς τύχης, ἣν τῇ ἐπεφύλαττεν ἡ Μοῖρα τοῦ Ὑμεναίου.

Μαζῆ της μία mignon, λεπτοτάτη φυσιογνωμία, κομψότατον σῶμα, εὐγενὴς ἐν τῷ συνόλῳ ὕπαρξις. Εἶνε γνωστή μου, ἓν ἀγλάϊσμα ἀθόρυβον τοῦ Πειραιῶς, ἀπόδημον τώρα δι' ὀλίγας ἡμέρας. Τί γλυκύτης εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ προσώπου, τί ὁμιλία μελίρρυτος, τί εἰλικρίνεια βλέμματος, οἷα χειλέων ἀγαθότης. Κρῖμα, τοιαύτην ἀκτῖνα φωτός, αὐτὴν τὴν ἀνθηρὰν ὅασιν μιᾶς συναναστροφῆς νὰ πλαισιοῖ τὸ μελαγχολικὸν τοῦ πένθους χρῶμα! Καὶ πλησίον της ἄλλη πάλιν καλλιτέχνις τῶν εἰκαστικῶν αὐτὴ τεχνῶν, παλαιὰ γνώριμος ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸ ἀνεκτίμητος, δίνην ἀναμνήσεων ἀνατεράσσουσα ἐν ἐμοί, στωμύλος, εἴρων, χαρίεσσα. Ἐκπροσωπεῖ ἐν θέλγητρον, κάτι τι ἀσύλληπτον καὶ εὐλόγως ἀφοῦ ἀκτινοβολεῖ δι' αὐτῆς ἐν ἰδανικὸν τέχνης, μία ὑδατογραφία. . . ἰδεῶν, ἓν πρόπλασμα... αἰσθημάτων. Καὶ πλησίον αὐτῆς ἓν πειρακτήριον. Ἡ αὐτάδελφος.

Ἔ λοιπόν, ὅσον ἄπληστος καὶ ἂν ἤμην, τί περισσότερον ἤθελα εἰς ἕνα τόσον δὰ τόπον, εἰς ὀλίγα πλέθρα καταστρώματος, ἐφ' οὗ—Θεὲ καὶ Κύριε—ποικίλος συναγελάζετο ἐσμὸς ἀνδρῶν τε γυναικοπαίδων καὶ ζώων; Μία μαϊμοῦ-μάλιστα-ἀναρρυχᾶται ἐπὶ τῶν σχοινίων, δίδουσα ἡμῖν καὶ ἰδίως εἰς τὰς γυναῖκας ἁπτὰς ἀποδείξεις τῆς ἀληθείας τῆς περὶ ἐξελίξεως θεωρίας τοῦ Δαρβίνου, τοῦ μεγαλοφυοῦς αὐτοῦ ἀνθρώπου, πιθήκου ἤθελα νὰ εἴπω. Γάτες, σκυλιὰ δὲ πέντε ἐξ εἰδῶν καὶ μεγεθῶν καὶ χρωμάτων καὶ ὀδόντων καὶ τριχωμάτων καὶ στάσεων καὶ περιλαιμίων. Ἀλλὰ μήπως ἦσαν τὰ ζῶα μόνον; Τριάκοντα πέντε, ἂν ἀγαπᾶτε, κατάδικοι, ἀλυσσόδετοι, βαρύποινοι, μεταφέρονται διὰ τοῦ ἀτμπλοίου μας εἰς Αἴγιναν. Καὶ ὅταν ἐφθάσαμεν, μαζῆ μὲ κυρίας, ἐν οἷς καὶ ἡ δεινὴ κλειδοκυμβαλίστρια, εἴδομεν — τί ἀντίθεσις — ἀνὰ δύο ἀποβιβαζομένους τοὺς καταδίκους, μορφὰς ἀπαισίας, μαύρας, ρυπαρᾶς, ἀποβλακωμένας. Ὤκτειρέ τις τὴν ἀνθρωπίνην ἀθλιότητα, τὴν τυφλότητα, τὴν θηριωδίαν καὶ ἐμακάριζεν ἀντιθέτως τὰ ἥσυχα, τὰ εὐγνώμονα ἐκεῖνα σκυλιά, τὰ ὁποῖα εἶχον περισσότερον ἀνθρωπισμὸν ἀπὸ τὰ ἀνθρωπόμορφα ἐκεῖνα τέρατα, τῶν ὁποίων αἱ χεῖρες εἶχον βαφῆ ἀφθόνως μὲ τὸ αἷμα τὸ ἀθῶον τοῦ πλησίον.

Τὴν πένθιμον, τὴν οἰκτρὰν καὶ ἀπόζουσαν καὶ ἐγκληματικὴν αὐτὴν παρέλασιν, τὴν διαστιζομένην ἀνὰ σύντομα διαστήματα ἀπὸ κόκκινα σημεῖα—τὰ φέσια τῶν φρουρῶν εὐζώνων — κλείει ἓν ἐρείπιον· εἰς γέρων ὑπερογδοηκοντούτης, φουστανέλλοφόρος, τρέμων ἐκ τῶν γηρατείων. Εἶνε ἀδέσμευτος αὐτός, διότι εἶνε καὶ ἀκίνδυνος. Κατάδικος. Παρεξενεύθην ὅταν μὲ ἐβεβαίωσε περὶ τούτου εἰς εὔζωνος· ἀλλὰ ἀπὸ τί νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι κατελήφθην ὅταν ἔμαθον ὅτι εἶχε φονεύσει... τέσσαρας καὶ δὴ γαμβρούς του! Εἶχε γηράσει ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἐν αὐτῇ θὰ τινάξῃ τὰ πέταλα, διότι βέβαια οὐχὶ δεσμά, ἀλλὰ πέταλα ἁρμόζουν εἰς τὸ ῥικνὸν αὐτὸ σαρκίον, εἰς τὸ ἀπεξηραμένον ἐκεῖνο γεροντίον, ἂν καὶ ἀπὸ τὴν πολιτογράφησιν αὐτὴν ἀδικοῦνται φοβερὰ οἱ δυστυχεῖς ἵπποι.

* *
*

Ἀφίνομεν τὴν Αἴγιναν, ἥτις μᾶς ἔκλεψεν ἀπὸ τὸ δρομολόγιον ἡμίσειαν ὥραν καὶ ἀπὸ τὰς τάξεις μας μίαν ἀστραπηβόλον χάριν, ἥτις ἂν καὶ *εἰρηνική*, τρικυμίας σπείρει, μυδράλλια ἐκτινάσσει ὑγρὰ καὶ πυρώδη ἅμα, φλέγοντα μὲ τὸ πῦρ τῆς ἥβης, ἀλλὰ καὶ ἁπαλὰ ὡς ἡ ἁρμονία ἡ ἡδεῖα τῶν μουσικῶν συνθέσεων τῶν μεγάλων διδασκάλων.

Λευκάζει ἔμπροσθεν τῆς πρύμνης ἡ φαλακρὰ τῶν Μεθάνων χερσόνησος, ἐνῷ ὁ ὀξυδερκὴς ὀφθαλμὸς δύναται ἀκόμη καὶ τώρα νὰ διακρίνῃ τὰ Μέγαρα, τὴν Κακὴν σκάλαν, ὅλην τὴν γραμμὴν ἣν ἠκολούθησεν ὁ σιδηρόδρομος μέχρι Κορινθίας.

* *
*

Σπεύδει τὸ ἀτμόπλοιον, ἀλλὰ σπεύδουν καὶ αἱ ὁμιλίαι. Ἄνευ ἀξιώσεων πρεσβυτικῆς σοβαρότητος, ἄνευ ψευδεπιδεικτικῶν τάσεων, ἄνευ ὑστεροβουλίας, ἀγναὶ ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ὅπερ μᾶς περιλούει, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐνοχλητικαὶ ὡς αὐτό, ὁμιλίαι θέλγουσαι μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν γοργότητα, μεθ' ἧς φεύγουν πρὸ τοῦ ῥύγχους τοῦ ἀτμοπλοίου τὰ νερὰ διπλούμενα εἰς ἀφρώδη, ὡς παρθενικὸς κόλπος, κυμάτια. Μὴ θέλετε νὰ μάθετε τί ἐλέγομεν. Τί λέγει ἡ νεότης, τί λέγει ἡ γαλήνη, τί λέγει ὁ γέλως, τί λέγει ἡ χάρις, τί λέγει τὸ πνεῦμα, τί λέγει τὸ ὄνειρον; Τὰ πάντα καὶ τίποτε. Καὶ πότε ὡμίλουν τὰ χείλη, πότε εὐγλωττότερον οἱ ὀφθαλμοί, πότε πλέον ἢ εὐγλώττως ἡ σιγή, ἡ πρὸς τὴν θάλασσαν προσατένισις, ἡ ὁποία ὡσεί νὰ αἰσθάνεται καὶ αὐτὴ τὰς ὀφθαλμοβολὰς καὶ τὰς σκέψεις αἵτινες ἐπλανῶντο δραπέτιδες ἐπὶ τῆς κυμαινομένης ἐπιφανείας της, κολποῦται μὲ κάποιαν ὑπερηφάνειαν, μὲ κάποιαν ἠρεμίαν καὶ μακαριότητα...

Καὶ ὁμιλοῦμεν περὶ δύο ἀδελφῶν *ἀβροβατίδων*, ὧν τὴν φωτοτυπίαν ἐγκλείων ἐπὶ ἔτη εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ στήθους, τὸ αἰωνίως ἀνήσυχον, περὶ καλογραιῶν ἐν σχέσει πρὸς τάς... Ἀπόκρεω—τί μὲ μέλει ἂν δὲν ἐννοεῖτε! — περὶ ἄλλης κόρης ἠγεμονικῶς ἁβρᾶς, ῥεμβώδους, ἑνὸς ἀπαυγάσματος ἰούλων καὶ κρόκων καὶ ἴων, περὶ τοῦ τερατουργήματος ὅπερ θὰ ἀπετέλουν, ἐὰν ἡνοῦντο, ὑποκρισία ἀνδρὸς καὶ πονηρία γυναικὸς—ἂν καὶ φόβος ὑπῆρχεν ἡ δευτέρα νὰ ἀποκαλύψῃ καὶ ἐκμηδενίσῃ τὴν πρώτην — καὶ ἔπειτα κατήλθομεν εἰς τὴν μαγειρικὴν καὶ ὡς ἀερόστατα ἀνήλθομεν εἰς τῆς ποιήσεως τὰ ὕψη καὶ κατελήξαμεν εἰς ἓν δρᾶμα συνεπιβάτου ἀνθυπολοχαγοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ τὸ ξίφος χειρίζεται ἄριστα, κάλλιστος μονομάχος, καὶ τὰ ἡνία ὁδηγεῖ στερρῶς, ἱππεὺς ἐπιδέξιος, καὶ μὲ τὴν γραφίδα ζευγνύει στίχους, συγγραφεὺς δραματικός.

Καὶ λέγομεν τόσα πολλὰ ὥστε φαντασθῆτε! Καὶ σεῖς δὲν θὰ τὸ πιστεύσετε. . . Ἐφθάσαμεν εἰς Πόρον, εἰς τὸ ἀγαπητόν μου νησί, ὅπου διῆλθον τόσα δειλινὰ ποιητικά, μὲ δύσεις ἡλίου γραφικωτάτας, καὶ ὅπου διέρχομαι τώρα νύκτας σεληνοφωτίστους, ἐντὸς τῆς θαλάσσης, εἰς μίαν λέμβον ὁ ἴδιος κωπηλατῶν καὶ ψιθυρίζω ἡσυχάσυχα κανὲν τραγοῦδι, ἐνῷ ἐπὶ τῶν ἠρέμων, τῶν μειλιχίων ὑδάτων τῶν ἠργυρωμένων ἀνταναχλῶνται ἐν ἐξόχῳ,

μοναδικῇ διαυγείᾳ αἱ οἰκίαι αἱ λευκαὶ αἱ ἐπὶ τοῦ βράχου οἱονεὶ προσπεφυκυῖαι, καὶ σχηματίζεται ἓν πανόραμα ἀρρήτου κάλλους, μία ὑδατογραφία αἰθερίου χρώματος, μία εἰκὼν μεθυστική, ἀπὸ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι συναποθνήσκουν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου, σβύνουν ὅταν καὶ τὸ πνεῦμα σβύσῃ.

Καὶ πλήττουν τὰ νερὰ μετὰ ἀπαλότητος, σχεδὸν θωπείας πιστῆς συνεύνου, αἱ κῶπαι· καὶ τὸ δίδυμον πλατάγισμά των σημειώνουν εὐκολόσβυστοι ἀφροί, ὅπως τὰ πλήγματα τοῦ πόνου καὶ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν νεκρωσίμων ἀναμνήσεων συνοδεύουν δι' ὀλίγον καιρὸν τὰ θολά, τὰ ἅλμυρὰ δάκρυα.

Καὶ φέρομαι κατὰ τὰς νύκτας αὐτὰς ἐδῶ κ' ἐκεῖ, τώρα πρὸς τῆς παραλίας τὰ κράσπεδα, τώρα πρὸς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, καὶ μὲ παρακολουθεῖ πάντοτε μία πλατεῖα ἀργυρόχρους ταινία σεληναίου φέγγους. Πλανῶμαι ἄνευ πηδαλίου ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τῆς ἐρωμένης τοῦ οὐρανοῦ, ἀπαράλλακτα ὅπως στροβιλίζεται ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὁ νοῦς, ὅπως φέρεται σήμερον ἐδῶ, αὔριον ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία, ἡ ἄπιστος ἐρωμένη τοῦ πνεύματος.

Πόρος, Αὔγουστος.

Δίκ.

ΕΝΑΣ ΓΑΤΟΣ

Ἕνας γάτος μέσα εἰς τὴν αὐλήν του ἐκαμάρωνε συχνὰ ἕνα ὑψηλότατο κυπαρίσσι. Ἐκάθητο ἀντικρύτου μὲ ὕφος ρωμαντικοῦ ποιητοῦ καὶ τὸ ἐκαμάρωνεν ἰδίως κάθε πρωὶ καὶ βράδυ, ὅταν τὸ ἔβλεπε χρωματισμένον ἀπὸ τὰς χρυσᾶς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ γεμάτο πουλάκια, τὰ ὁποῖα ἐφτερούγιαζον τρελλὰ γύρω εἰς τὰ κλαδιά του κ' ἐγέμιζον τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἡδονικά των κελαδήματα. Κ' ἐκεῖ 'ποῦ τὸ ἐκαμάρωνε, ὅταν κατέβαινε καὶ διήρχετο σιμά του κανένα πουλάκι ἄνοιγε τὸ στόμα του καὶ ἀνεγλύφετο, ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους πολλάκις πρὸ ἐλκυστικοῦ γλυκίσματος ἢ ὀρεκτικοῦ φαγητοῦ.

Τὸ πουλάκι κατέβαινε νὰ τσιμπήσῃ κἄτι τι στὸ χῶμα καὶ ὁ γάτος, ὅταν ἐτύχαινε νὰ τὸν πλησιάσῃ, ἐπηδοῦσεν ἔξαφνα κατ' ἐπάνωτου. Τὸ πουλάκι γρήγορα τοῦ ξέφευγε καὶ 'πετοῦσε 'στὸ κυπαρίσσι καὶ τότε ὁ γάτος ὠργισμένος ἀπ τὴν ἀποτυχίαν του, μεθυσμένος ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ βάλῃ τὸ πουλάκι στὰ νύχια του, ἀγριεμένος ἀπὸ τὸν αἱμοβόρο πόθο νὰ τὸ αἰσθανθῇ νὰ σπαρτάρῃ στὰ δόντια του, ἐσκαρφάλωνε εἰς τὸ κυπαρίσσι, ἕως τὰ χαμηλότερά του κλαδιά, ἐκρύβετο 'ς αὐτὰ καὶ ἀκίνητος ἐκεῖ παρεμόνευεν. Ἀλλά, τοῦ κάκου, περιέμενε τὸ θῦμά του. Μὲ τὰ μάτια μόνον τὸ ἐχόρταινε.

Γνωρίζετε κάλλιστα ὅτι ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι ὅμοιοι, ἔτσι καὶ οἱ γάτοι. Ἔχουν καὶ αὐτοὶ τὴν κοινωνικήν τους θέσιν, τὴν ἀνατροφήν τους κλπ., τὰ ὁποῖα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοὺς κυρίους των. Βλέπομεν λοιπὸν γάτους καλοθρεμμένους, καλομαθημένους, εὐαισθήτους, ἀριστοκρατικούς, ἀχαμνόεντας, ντιστεγκέδες, μόρτηδες κτλ.

Ὁ ἰδικός μας γάτος ἦτο τῆς μεσαίας τάξεως, ἃς εἴπωμεν ἔτσι. Ἔτρωγε καὶ ποντίκια, ὅταν τοῦ ἔπερτε 'λίγο τὸ φαγητόν, ἀλλὰ ἦτο φιλόδοξος καὶ μάλιστα μεγαλομανής. Θὰ τὸ ἰδῆτε καὶ σεῖς καὶ θὰ μὲ δικαιώσητε.

Τὸ νὰ σκαραλώνῃ εἰς τὸ κυπαρίσσι δυό, τρεῖς πῆχες ὑψηλά, ἕως εἰς τὰ χαμηλότερά του κλαριὰ ἦτο κάπως δικαιολογημένον, διότι ἐκεῖ παρεμόνευεν ἡ ἐπὶ τέλους ἐρρέμβαζεν. Ἀλλ' ἡ μεγαλομανία του, ἡ ὁποία τὸν ἔκαμε ν' ἀτενίζῃ πάντοτε τὰ ὑψηλότερα πράγματα, ἐφανερώθη πλέον μίαν ἑσπέραν σεληνοφώτιστον, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ γάτος ἀνῆλθεν ἐπὶ ἑνὸς στύλου τηλεγραφικοῦ ἀρκετὰ ὑψηλοῦ, ὡς νὰ ἦσαν περιστεραὶ οἱ λευκοὶ ἀπομονωτῆρες τοῦ τηλεγράφου, οἱ ὁποῖοι τὸν προσείλκυσαν ἐκεῖ ἐπάνω. Ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ στύλου καὶ ἐκεῖ ἐκάθησεν ὡς ἐπὶ βασιλικοῦ θρόνου ῥίπτων γύρω του ὑπερήφανα βλέμματα. Ἀλλ' ἡ χαρά του ἦτο μία στιγμή, διότι ὅταν ἐσκέφθη πῶς θὰ κατέβαινεν, ἤρχισε νὰ φοβᾶται καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ κινηθῇ μήπως κρημνισθῇ. Διῆλθεν ὅλην τὴν νύκτα κλαυθμυρίζων καὶ τέλος τὸ πρωὶ ἐκρημνίσθη ἀκουσίως διὰ σουβλίου ἀπὸ τοῦ παραθύρου τῆς γειτονικῆς οἰκίας. Τὸ πάθημά του ὅμως αὐτὸ δὲν τὸν ἐμποδίσεν εἰς τὴν ὀλεθρίαν του τάσιν, ὅπως δὲν ἀποτρέπουν τοῦ ἐνδόξου σταδίου των πολλοὺς τῶν δραματικῶν μας συγγραφέων τόσαι των ἀποτυχίαι καὶ μαξηλαρώματα.

Αἴφνης μίαν αὐγὴν ἐθεάθη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κυπαρισσιοῦ.

Ὁ ἄνεμος ἐφύσα καὶ ἡ κορυφὴ τοῦ κυπαρισσιοῦ ἔγερνε καὶ ἐλυγίζετο ὡς κάλαμος, καὶ ὁ γάτος ἐλαχτάριζε καὶ ἔτρεμεν ὡς φύλλον.

Βραδυάζει, ξημερώνει, μία, δύο, τρεῖς ἡμέρας, καὶ ὁ γάτος εὑρίσκεται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κυπαρισσιοῦ καρφωμένος.

Μὲ τὴν οὐρὰν κρυμμένην ἀποκάτω 'ς τὰ σκέλη του, τὰ λαγαρά του βαθουλά, βαθουλά, ἀπὸ τὴν πεῖναν, κατσαμαλλιασμένος, ἀφανισμένος, μὲ θολὰ περίφοβα μάτια ἀπὸ τὸ ὕψος ἐκεῖνο, μὲ φωνὴν βραγχνήν, παραπονετικήν, διακεκομμένην, ζητεῖ βοήθειαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ὁλόκληρος ἡ συνοικία τὸν παρατηρεῖ, τὸν συμπονεῖ, τὸν γελᾷ, τὸν οἰκτείρει.

Ὁ ἄνεμος πνέει σφοδρότερος, ἡ κορυφὴ τοῦ κυπαρισσιοῦ γέρνει περισσότερον καὶ ὁ δυστυχὴς γάτος χώνει βαθύτερα τὰ νύχια του εἰς τσοὺς κλάδους μὲ ὅσην δύναμιν τοῦ ὑπολείπεται, ἀλλὰ δὲν ἀντέχει πλέον καὶ πίπτει...

Ἕνας φανατικός, φιλόδοξος καὶ αὐτός, θεατής, ὁ ὁποῖος εἶχε στοιχηματίσει ὅτι ὁ γάτος, καὶ ἂν ἔπιπτε, δὲν ἤθελε πάθει τίποτε, ἐφώναζε τότε ὅτι τὸ κατόρθωμα τοῦ γάτου ἦτο *μέγα τοὐλάχιστον ὑπὸ ἔποψιν ῥεκλάμας!!*

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ.

ΣΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ

Ὅπως σὲ μνῆμα ἐρημικὸ ἓν ὄνομα γραμμένο
γιὰ λίγην ὥρα σταματᾷ διαβάτη πλανεμένο,
καὶ τὸ γλυκὸ τὸ βλέμμα σου, ἂς σταματήσῃ τώρα
στὰ λόγια αὐτὰ ποὺ σοῦγραψα, ἀγαπημένη Δώρα.

Τὰ χρόνια σὰν διαβαίνουνε ἀπὸ τὸ νοῦ μας σβύνουν
τὴν κάθε μιὰ ἀνάμνησι ὅπου τὰ νηάτα ἀφήνουν
ἀλλὰ ποτὲ μὴ λησμονῆς πῶς μές σ' αὐτὰ τὰ λόγια
ἔκλαυσε ἡ δόλια μου καρδιὰ ἀγάπης μοιρολόγια.

ΚΩΣΤΑΣ Ν. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΛΙΣΠΕΡΗΣ

Ἐὰν οἱ νέοι μας ἔχουσιν ἀληθῶς πόθους ἀξίους ἐθνικῶν ἐλπίδων, καὶ ἐὰν τὸ μέλλον τοῦ τόπου προσδοκᾶται παρ' αὐτῶν χρηστότερον, πατριωτικώτερον, περισσότερον φωτεινόν, ὁ Γεώργιος Καλλισπέρης δὲν εἶνε ὁ ἔσχατος τῶν νέων ἀνδρῶν, ἐφ' ὧν δύναταί τις νὰ ἀναπαύσῃ τὸ βλέμμα.

Τὸ ὄνομά του δὲν ἔχει ἴσως ἀκόμη ἐπιβληθῆ εἰς τὰ πλήθη ὅσον ἄλλα ὀνόματα ἀνδρῶν, οἵτινες κατηνάλωσαν τὸν βίον αὐτῶν εἰς πολιτικοὺς ἀγῶνας· ἀριθμεῖται ὅμως βέβαια ἀπὸ τοῦδε, καὶ πρὶν ἔτι λάβῃ τὸ ἐπίσημον πολιτικὸν χρίσμα, τὸ ὁποῖον προσδίδεται μόνον κατόπιν βουλευτικῆς ἐκλογῆς, μεταξὺ τῶν δημοφιλῶν ὀνομάτων ὄχι μόνον τοῦ δήμου, ὄχι μόνον τῆς ἐπαρχίας, ἀλλὰ καὶ τῆς χώρας, διότι σημαίνει ἐθνικὸν φρόνημα, διότι δηλαῖ φιλελεύθερον πνεῦμα, διότι παριστᾷ τὸ μῖσος πρὸς τὴν δυνάστευσιν τοῦ ἀδυνάτου, πρὸς τὴν ἀδικίαν τοῦ ἰσχυροῦ, διότι ἐκπροσωπεῖ ἀγάπην, ὑπεράσπισιν τῶν λαϊκῶν τάξεων, διότι σημαίνει περὶ πλέον καὶ ἐπιστήμην καὶ λόγον καὶ γραφίδα πρὸς τὴν κρείττονα ὑπηρέτησίν των.

Ἡ φήμη του ἤρχισεν ἀπὸ τῶν θρανίων τοῦ Πανεπιστημίου· σήμερον εἶνε πανελλήνιον πρᾶγμα. Δύναται νὰ ἔχῃ τοὺς πολεμίους του, ὡς πάντες οἱ ἔχοντές τι ἐν νῷ. Ἄλλοι δύνανται νὰ τὸν εἰρωνεύωσιν· ἡ σάτυρα μάλιστα εἶχε ποτὲ στρέψῃ καὶ κατ' αὐτοῦ τὰ βέλη της, ὅπως οὐδέποτε παραλείπει νὰ πράττῃ κατ' ἐκείνων οἵτινες προβάλλουσιν εἰς τὰς πρώτας γραμμάς. Εἰς οὐδένα ὅμως ἐπιτρέπεται τοῦ λοιποῦ νὰ τὸν ἀγνοῇ.

Ἐλάχισται, μετρούμεναι ἐπὶ τῶν δακτύλων, εἶνε εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ φυσιογνωμίαι ὅσον ἡ ἰδική του γνωσταί.

Εἰς τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων κατέχει ἐπίζηλον θέσιν· ἀνήκει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἔχων ἐν αὐτῷ ἕδραν ὑφηγητοῦ διὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, τὸ σπουδαιότατον τῶν νομικῶν μαθημάτων· ἀνήκει εἰς τὸν δικηγορικὸν κόσμον, τοῦ ὁποίου εἶνε ἔγκριτον μέλος· ἀνήκει εἰς τὸν δημοσιογραφικὸν κόσμον, διότι ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου παρήλασαν ἄρθρα του πρώτης δυνάμεως, μελέται του, λόγοι του, συνεντεύξεις του. Δὲν εἶνε ξένος οὐδὲ εἰς τὸν κομψευόμενον κόσμον τῶν αἰθουσῶν· εἶνε δὲ ἅμα καὶ πρόσωπον λαϊκόν, ἀφοῦ εἶνε ἐκ τῶν αἱρετῶν τοῦ δήμου ἀρχόντων.

Ἔχει τὸ πλεονέκτημα τῆς γλυκύτητος ἐν μέσῳ τῆς ἀποφασιστικῆς του ἐκφράσεως καὶ τῆς συννοίας εἰς ἣν συχνότατα περιπίπτει. Ἡ ζωηρότης τῶν μελανῶν ὀφθαλμῶν του φωτίζει ἀρρενωπὸν πρόσωπον.

Ὁ μύσταξ του εἶνε μύσταξ καταπληκτικοῦ.

Ἡ κομψότης του σεμνὴ καὶ ἀνδρική.

Ἡ περιβολή του εἶνε πάντοτε μέλαινα ἀπὸ ποδῶν μέχρι κεφαλῆς, μὴ ἐξαιρουμένου οὐδὲ τοῦ μεταξίνου φιόγκου, ὃν φέρει ἐπὶ ὑποκαμίσου ἀμέμπτου λευκότητος πάντοτε.

Εἰς τὴν σύγχρονον φιλολογίαν μας ἀνήκει ὡς νομικὸς συγγραφεὺς καὶ ὡς συγγραφεὺς πολιτικῶν μελετῶν καὶ ὡς ἀρθρογράφος. Ἡ «Πατρικὴ ἐξουσία» του εἶνε μονογραφία ἐκ τῶν ὀλίγων ἃς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ νομική μας φιλολογία. Ἡ μελέτη του περὶ τοῦ μεγίστου τῶν νομομαθῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἐκρίθη ὡς ἡ ἀρίστη μελέτη, ἐξ ὅσων ἐγράφησαν περὶ μεγάλων νομομαθῶν ἀπὸ ἐγκρίτους ἡμῶν νομικούς. Ἄλλοτε ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Ἐπιθεωρήσεως» διὰ σειρᾶς νομικῶν ἄρθρων μετέσχε τῆς ἐπιστημονικῆς διαμάχης, εἰς ἣν εἶχον κατέλθει δύο ἐκ τῶν πρώτων δικηγόρων τῶν Ἀθηνῶν ἐξ ἀφορμῆς τῶν νομοσχεδίων τῶν ἐκπονηθέντων τότε ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Δικαιοσύνης καὶ συνετέλεσε τότε εἰς τὸ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ εἰς νόμους ψήφισις αὐτῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ὁ κάλαμός του εἶνε νευρώδης ὅσον ὀλίγοι. Αἱ «Εἰκόνες τῶν συγχρόνων ἀνδρῶν» λόγῳ μὲν χαρακτηρισμοῦ ἀνδρῶν, οἵτινες πρωτηγωνίστησαν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ εἶνε πολύτιμος συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν. Ὡς ἔργον ὕφους εἶνε ἀπαράμιλλος συμβολὴ τῆς παρ' ἡμῖν γλώσσης. Ὅστις θέλει ν' ἀποκτήσῃ ὕφος πρέπει ν' ἀναγνώσῃ καὶ τὰς εἰκόνας ταύτας. Καλλιεργεῖ τὰς περιόδους αὐτοῦ ὡς μαθητὴς τοῦ Κικέρωνος καὶ εἶνε ἡ ὑφὴ αὐτῶν ἀξία τῶν κλασικῶν συγγραφέων.

Ἐπὶ τῆς ἀκαδημαϊκῆς νεολαίας ἤσκησεν ἐπιρροήν, οἵαν ἀφ' ὅτου ὑπάρχει ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον ἤσκησαν μόνον ὁ Κωνσταντῖνος Φρεαρίτης καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας Δεληγεώργης. Μετ' αὐτῶν ὁ Γεώργιος Καλλισπέρης ἀποτελεῖ ἑτερόχρονον τριανδρίαν, συγκεφαλαιοῦσαν τὰς μεγάλας περιόδους τῆς φοιτητικῆς δράσεως.

Δὲν ὑπάρχει πατριώτης, ὅστις νὰ μὴ ἐπρόφερε τὸ ὄνομά του καὶ νὰ μὴ ἐζήλωσε τὸ ἔργον αὐτοῦ ὡς προέδρου τῆς ἀκαδημαϊκῆς Λέσχης. Ἐν τῷ ἀξιώματι διεδέχθη τὸν συνάδελφόν του Γ. Στρέιτ δι' ἐκλογῆς αὐθορμήτου τῶν μελῶν τῆς Λέσχης, ἑρμηνευόντων τὴν ὁμόθυμον κρίσιν πάντων τῶν φοιτητῶν. Διότι ὁ Καλλισπέρης ἀνεδείχθη ὄχι μόνον πρόεδρος τῆς Λέσχης, ἀλλὰ καὶ πρόεδρος πάντων τῶν φοιτητῶν. Στασιάζουσιν οἱ φοιτηταί; πρὸς καθησύχασίν των οἱ ἀρμόδιοι ἀποτείνονται πρὸς αὐτόν. Πολιορκούμενοι ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ οἱ φοιτηταὶ εἰς αὐτὸν ἀνοίγουσι τὰς πύλας του, ἐνῷ μετὰ τῶν ἄλλων συνδιαλέγονται διὰ τῶν κιγκλίδων. Πρὸς τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τῆς ὑπ' αὐτὸν νεολαίας ἀπετίθη φόρος τιμῆς ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ὑπ' ἄλλων μὲν βουλευτῶν καὶ ὑπὸ τοῦ τότε προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Μεταξὺ τῶν συναδέλφων του δικηγόρων ἀπολαύει εἰλικρινῶν συμπαθειῶν. Εἶνε ἐκ τῶν ἀξιοπρεπεστέρων μελῶν τοῦ δικηγορικοῦ σώματος, Ἐν τῇ δικηγορίᾳ ἀνάδοχος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ Γ. Μελισσουργὸς ἄριστος νομικὸς καὶ ἐξόχως χρηστὸς ἀνήρ. Ἡ μετὰ τούτου συνεργασία τοῦ Καλλισπέρη παρέχει ἠγγυημένως ὅλον τὸ μέτρον τοῦ ἤθους μεθ' οὗ καὶ ὁ δεύτερος ἀσκεῖ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα. Κατὰ προτίμησιν περιορίζεται εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις. Τὰ ποινικὰ δικαστήρια σπανίως τὰ ἐπισκέπτεται. Μετὰ τὸν πόλεμον ὑπερήσπισεν ἐνώπιον τοῦ Στρατοδικείου τὸν ὁπλαρχηγὸν Νταφώτην. Ἦτο ἡ πρώτη μετὰ τὸν πόλεμον στρατιωτικὴ δίκη. Συνήγοροι μετ'

αὐτοῦ ἦσαν ὁ Ἠλ. Ποταμιᾶνος καὶ ὁ συνταγματάρχης Λυμπρίτης. Ἡ δίκη ἦτο αὐτοδικαίως διάσημος καὶ ἐκ τῆς συρροῆς τῶν ἐγκλημάτων καὶ ἐκ τοῦ ἐξακουσμένου ὀνόματος τοῦ κατηγορουμένου. Μετὰ πρόλογον πλήρη μυστικῆς ἐξάρσεως ἐνεχούσης τὸ παράπονον ὅλου τοῦ ἔθνους καὶ ἐν ᾗ ἐπεκαλεῖτο «τὸν *ἀτυχῆ ἡγεμονίδην ὅστις θυελλώδη τινὰ νύκτα παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ μικροῦ βασιλείου του*, ἐνῷ περιέφερε μυστηριωδῶς τὸ βλέμμα του καὶ ἐσυλλογίζετο τὴν ἀθλιότητα, εἰς ἣν εἶχε περιστῇ ὁ βασιλικός του οἶκος καὶ ἡ πατρίς του, ἀθλιότητα λίαν ἀνάλογον ἐκείνης, ἣν διανύει ἡ ἰδική μας πατρίς, *ἔλεγε μονολογῶν τὰς περιφήμους ἐκείνας λέξεις* to be or not to be», εἰσέρχεται εἰς τὸ θέμα καὶ ἀνασκευάζει τὴν κατηγορίαν εἰς τὰ πολλαπλᾶ της κεφάλαια· καὶ καταστρέφει πᾶσαν ἰδέαν εὐθύνης διὰ τῆς θεωρίας τοῦ ἀκαταλογίστου μυστικισμοῦ ἐπὶ τῇ βάσει συστήματος Ἄγγλων φιλοσόφων τοῦ ποινικοῦ δικαίου. Ἐκτὸς τοῦ νομικοῦ μέρους ἡ ἀγόρευσίς του ἐθαυμάσθη διὰ τὰς θαρρετὰς ἐπιθέσεις, ἃς ἐπεχείρει ὁμιλῶν κατὰ τῶν φυγάδων ἀξιωματικῶν καὶ αἵτινες προεκάλεσαν ἐπικρίσεις καὶ διακοπὰς ἐκ μέρους τοῦ συνταγματάρχου τοῦ προεδρεύοντος τοῦ δικαστηρίου ἐκείνου καὶ ἐπεισόδιον πρὸς τὸν συνταγματάρχην ὅστις μετέσχε τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου μεθ' οὗ εἶχεν ὁμοῦ ἐν Κρήτῃ ἀγωνισθῆ.

Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ νεώτατος τῶν δημοτικῶν Συμβούλων τοῦ πρώτου δήμου τοῦ Κράτους, ἐν τῷ συμβουλίῳ τοῦ ὁποίου ἔδωκε διὰ τῆς εὐθείας καὶ σθεναρᾶς δράσεώς του ἅπαν τὸ μέτρον τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἀρετῆς. Παρὰ τῷ κοινῷ φέρεται ἀπὸ τοῦδε ὡς εἷς τῶν ὑποψηφίων τῆς Ἀττικῆς κατὰ τὸν προσεχῆ πολιτικὸν ἀγῶνα. Ἐὰν τὰ πεπραγμένα τῶν πολιτικῶν μας ἀνδρῶν καὶ αἱ φρικταὶ συνέπειαι ἃς ἐπεσώρευσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ δυστήνου Ἔθνους, εἶνε δίκαιον ν' ἀπασχολήσωσιν ἐπ' ὀλίγον τὴν σκέψιν τῶν ἐκλογέων, πρὶν ἐνασκήσωσι τὸ ὕψιστον τῶν δικαιωμάτων των ὡς πολιτῶν, ὁ Γεώργιος Καλλισπέρης θὰ εἶνε βεβαίως ἐξ ἐκείνων οἵτινες θὰ ἐρελκύσωσι τὴν κοινὴν προσοχήν.

ΤΑΣΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΩ

(Ρουμελιώτικο διήγημα)

Ἐπέρυσι σὰ σήμερα, τοῦ Ἅγ Λιᾶ, ἀγαπηθήκανε ὁ Τάσος καὶ ἡ Μόσχω.

Ἐχόρευε 'ς τὸ πανηγῦρι ὁ Τάσος ἐμπρός. εὔμορφα, καμαρωτά, μὲ τὴν χιονάτη φουστανέλα του καὶ τὰ κατσαρὰ καὶ φουντωτὰ μαλλιά του. Ἦταν λεβέντης ὠμορφοκαμωμένος καὶ εἰς τὴν παιδιακίσια τοῦ μορφὴ μόλις ἐχνοῦδιζε τὸ μουστάκι. Τὸν εἶδεν ἡ λυγερὴ Μόσχω, τὸν γκαρδιεύτηκε, τὸν ἀγάπησε.

Κι' ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἄλλο δὲν τοὺς ἐχώριζε παρὰ ἡ νύχτα. Κι' ὅσο νὰ κρυφτῇ ἡ πούλια, νὰ σβυσθοῦνε τάστρα κι' ὁ ἥλιος νὰ φωτίσῃ τὸ δροσόλουστο κάμπο, γιὰ νὰ σμίξουνε πάλι νὰ ποῦνε καὶ νὰ ξαναποῦνε τὸν καϋμὸ καὶ τὴν ἀγάπη τους, τοὺς φαινότανε χρόνος.

Κι' ἔτσι περνοῦσε ὁ καιρός, ὡς ποῦ βρέθηκε καὶ μιὰ μαύρη, φθονερὴ ψυχή, νὰ διαλύσῃ τὴν εὐτυχία τους.

Ἦταν ἕνας ἐχθρὸς τοῦ Τάσου, ἕνας κακὸς ἄνθρωπος, ποῦ ἀπὸ μικρὸς τοῦ ἐκράταγε ἄχτι, γιατί μιὰ φορὰ 'ς τὸ χορὸ ἐπάνω τὸν ἐπρόσβαλε. Κι' ἀπὸ τότες ὡρκίσθηκε νὰ τὸν ἐκδικηθῇ μιὰ μέρα τὸν Τάσο. Κι' εὑρῆκε τὴν περίστασιν! Ἔμαθε τὴν ἀγάπη του μὲ τὴ Μόσχω καί:

— Ποῦ θὰ μοῦ πᾷς, εἶπε, θὰ σ' ἐκδικηθῶ!

Κινᾷ καὶ πηγαίνει 'ς τὴ στάνη τοῦ κὺρ Θάνου.

— Καλὴ μέρα, κὺρ Θάνο, τοῦ λέει.

— Καλῶς τὸ Γιῶργο.

— Ἔ πῶς πᾶν τὰ πρόβατα;

— Καλά, Γιῶργό μου, γιὰ τὴν ὥρα δείχνουνε πῶς θᾶχουμε φέτος πολὺ πρώϊμα ἀρνιά.

— Κάλλιο νἄμεναν ὥψιμα τ' ἀρνιά σου καὶ νὰ μὴ σοῦ συνέβαινε τὸ κακό, ποῦ σοῦ τρέχει...

— Πῶς μιλᾷς ἔτσι, ρὲ παιδί; τί τρέχει, Γιῶργο, δὲ μοῦ λές;

— Καὶ δὲν ξέρεις τάχα τίποτα; Μὲ κάνεις νὰ γελάω. Νά, ὁ γιὸς τῆς Στάθενας ὁ Τάσος κοντεύει νὰ ξεμυαλίσῃ τὴν κόρη σου, τὴ Μόσχω...

— Καὶ γελᾷς, ρὲ ἀφιλότιμε, ποῦ μοῦ τὸ λές;

— Μὰ πῶς νὰ μὴ γελάσω. ποῦ κάνεις τὸν ἀνήξερο. Ὁ κόσμος τῶχει βούκινο...

— Μοῦ λές ἀλήθεια, ρὲ Γιῶργο:

— Σὰ δὲ μοῦ πιστεύεις. ροβόλα κάτω τὴ ρεμματιά, ἐκεῖ ἀνάμεσα 'ς τὰ δυὸ βουνάκια καὶ θὰ 'δῆς, κὺρ Θάνο μου, ἂν σοῦ λέω ἀλήθεια.

Ἄχνισε ὁ Θάνος, ἐπάγωσε, τὰ μάτια του ἀστράψανε, ἔφερε τὸ χέρι 'ς τὸ σελάχι 'ς τὴ πιστόλα του, καὶ πηδῶντας ἔξω ἀπὸ τὴ στάνη ἐχάθηκε κάτω 'ς τὴ ρεμματιά. Ἔτρεχε σὰν τὸ θεριό, μὴ βλέποντας μπροστά του, ὡς ποῦ ἔφτασε 'ς τὴ ρεμματιά. Ἐκεῖ 'ς ἕνα σύσκιο, κοντὰ σὲ μιὰ ἰτιά, ἐξάνοιξε τὸ Τάσο καὶ τὴ Μόσχω, νὰ κάθουνται πλάγι καὶ νὰ κουφομιλοῦνε.

Ἄναψε τότες περισσότερο, τραβάει τὴν πιστόλα ἀπὸ τὸ σελάχι καὶ ζυγώνοντας.

— Ἄτιμε, λέει, τὴν τιμή μου θέλησες νὰ θάψῃς! Ὄχι! κακὰ τὸ συλλογίσθηκες! σὲ στέλνω ἐγὼ ἐκεῖ ποῦ θὰ γυρίσῃς πλειὰ νὰ λερώσῃς τὸ μέτωπό μου... Καὶ τἀνάβει κατάκαρδα μιὰ πιστολιά. Ἐστέναξε ὁ Τάσος κι' ἐκυλίστηκε ἀνάσκελα 'ς τὰ θυμάρια. ποῦ τὰ ἐκοκκίνισε μὲ μιᾶς τὸ αἷμα τῆς πληγῆς του. Ἀνοιγόκλεισε κάμποσαις φοραὶς τὰ χείλη, σὰν νἄθελαν κἄτι νὰ ποῦν 'ς τὴ Μόσχω καὶ κλειῶντας τὰ δακρυσμένα του μάτια, ἄρισε τὴ ζωή! Ἐστάθηκε σὰν ἄγαλμα ὁ Θάνος ἔτσι μὲ τὴν πιστόλα 'ς τὸ χέρι, καὶ ρίχνοντας ἄγριη ματιὰ 'ς τὴ θυγατέρα του, τῆς λέει μὲ φωνὴ πνιμένη: «Καταραμένη, μ' ἐπῆρες 'ς τὸ λαιμό σου!» Πετᾷ τὴν πιστόλα καὶ φεύγει καὶ χάνεται 'ς τὸ λόγγο, σὰν νὰ τὸν κυνηγοῦνε...

Ἔμεινε μονάχη ἡ Μόσχω!

Τὰ μάτια της τἄχει καρφωμένα 'ς τὸ ἀκίνητο κορμὶ τοῦ Τάσου καὶ κάπου κάπου ἀναδεύουν τὰ χείλη της καὶ λέει:

— Κοιμήσου, Τάσο μου, δὲ θ' ἀρίσω κανένα νὰ σὲ ξυπνήσῃ!

Σὲ λίγο σηκώνεται μὲ ὁρμή, γονατίζει μπροστά του καὶ ἥσυχα ἥσυχα μὴ τὸν ξυπνήσῃ, τοῦ φιλεῖ τὰ κατάκλειστα μάτια, τὰ παγωμένα χείλια, τραβᾷ τὸ μαχαῖρι ἀπὸ τὸ σελάχι του καὶ χώνοντάς το 'ς τὰ παρθενικά της στήθια:

— Τάσο μου, λέει, μᾶς χωρίσανε ζωντανούς, πεθαμένους ὅμως δὲ θὰ μπορέσουν!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ

ΑΓΑΜΙΑ

[Συνέχεια]

Πολυγραφότατος Γάλλος οἰκονομολόγος καὶ μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Le Play, εὑρεῖαν συνδυάζων μάθησιν μετὰ πείρας μακρᾶς, πείθεται ἐν τῇ περισπουδάστῳ αὐτοῦ συγγραφῇ, τῇ ἐπιγραφομένῃ «La Réforme sociale», ὅτι ἐν τῇ νεωτέρᾳ κοινωνίᾳ ἡ ἀγαμία φέρει πλείω ἐλαττώματα ἢ ἀρετάς, παραδεχόμενος κατ' ἐξαίρεσιν αὐτὴν μόνον διὰ τὰ ἄτομα, ἅτινα φυσικῶς ἢ ἠθικῶς δέν εἰσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εἰς κατάστασιν νὰ διευθύνωσιν ἑαυτὰ καὶ νὰ διευθετῶσι τὰ τοῦ βίου των.

Παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς ὑρίσταται τάξις ἀνθρώπων, ἐκ ποικίλων αἰτίων ἀδυνατούντων νὰ ὦσιν ὠφελίμως παραδεκτοὶ πρὸς γάμον. Ἡ ἐντελὴς ἀπορία, ἡ ἄγαν προβεβηκυῖα ἡλικία, ἐλαττωματικὴ φυσικὴ ἰδιοσυγκρασία, παθολογικὴ τῶν φρενῶν κατάστασις, οἰκονομικὴ ἀνεπάρκεια πρὸς τὸ ζῆν, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν εὐλογοφανεῖς λόγοι ἐξαιρέσεως προσώπων ὡρισμένων τῆς ὑποχρεωτικῆς δυνάμεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου. Οὕτω πολλαὶ κοινωνικαὶ ἐργατικαὶ ἑνώσεις ἀπαγορεύουσι τὸν γάμον εἰς τοὺς μήπω κτησαμένους ποιάν τινα περιουσίαν, μὴ φθάσαντας δὲ ὅριόν τι ἡλικίας ἢ προβεβηκότας, εἰ καὶ οἱ περιορισμοὶ οὗτοι δὲν παρήγαγον τὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα, τῶν ἐργατῶν συνομολογούντων ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῶν νεότητος ἑνώσεις ἀθεμίτους, αἵτινες νομιμοποιοῦνται συνήθως ἐν τῇ καταλλήλῳ ὥρᾳ. Ἐνταῦθα εἰρήσθω ὅτι ἐν Κίνᾳ καὶ Τιβὲτ ἡ ἀγαμία εὐνοεῖται ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῶν ἠθῶν καὶ τῶν νόμων, τοῦ γάμου ἀναγραφομένου ὡς κωλύματος διὰ τινας τιμὰς καὶ ἀξιώματα δημόσια. Εἰς οὐδένα ὅμως βεβαίως οἰκονομολόγον ἢ ἠθικολόγον θὰ ἐπέλθῃ ποτὲ ἡ ἰδέα νὰ ζητήσῃ παράδειγμα ἐκ τῶν χωρῶν τούτων. Ὁ Σινικὸς λαός, παρ' ᾧ ἀριθμοῦνται οἱ πλείους ἄγαμοι, ἐστὶν ἐν ταὐτῷ ὁ ἧττον πεπολιτισμένος καὶ ὁ μᾶλλον διεφθαρμένος τῆς ὑφηλίου.

Ἐν τῷ μέσῳ κεῖται πάντοτε ἡ ἀλήθεια. Τὰ δύο ἀντίθετα ἄκρα ἀποφεύγοντες, οὔτε τὴν ἀγαμίαν δυνάμεθα ἀδιαστίκτως νἀσπασθῶμεν ἢ ἀποπτύσωμεν, οὔτε τὸν γάμον νὰ θέσωμεν ὡς κανόνα παντὸς περιορισμοῦ ἐλεύθερον. Ὑπάρχουσι λόγοι, ὡς οἱ ἀνωτέρω ἐκτεθέντες. κατ' ἐξαίρεσιν τὸν ἄγαμον βίον δικαιολογοῦντες, ὃν ὅμως δὲν δυνάμεθα καὶ νὰ ἐπιβάλωμεν διὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, τὴν πνευματικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθεριάστραγγαλίζοντες. Μεταξὺ τῶν εἰρημένων δικαιολογητικῶν τῆς ἀγαμίας λόγων δὲν κατατάσσομεν καὶ τὴν συνήθως προβαλλομένην πρόφασιν, συνισταμένην εἰς τὴν ἐπίδοσιν περί τινα πνευματικὴν ἐνασχόλησιν, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς τὸ εὐπρόσωπον ἐγχείρημα ὑπὸ τὸ ὁποῖον λανθάνουσι διάφορα πραγματικὰ αἴτια. Καὶ ἐὰν δὲ ἡμεῖς πρὸς στιγμὴν διὰ τῆς σιωπῆς ἠθέλομεν δείξῃ ἀνοχήν, ἐντονος θὰ ἀντήχῃ ἐκ τοῦ βάθους τοῦ τάφου ἡ φωνὴ τῆς διαμαρτυρίας καὶ τῆς κατηγορηματικῆς διαψεύσεως τοῦ μεγάλου τοῦ αἰῶνός μας γέροντος, ἐπιφανοῦς κοινωνιολόγου, φιλοσόφου, ποιητοῦ, πολιτικοῦ, ὅσον καὶ ἀγαθοῦ οἰκογενειάρχου.

Ἐνταῦθα δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ μνημονεύσωμεν συνήθους τῆς ἀγαμίας αἰτίας, καὶ στηλιτεύσωμεν αὐτήν, μὴ δυναμένην νὰ λάβῃ θέσιν μεταξὺ τῶν εὐλόγων αἰτίων, καθ' ἃ ἐν ἐξαιρέσει ἡ ἀγαμία ἐγένετο παραδεκτή. Πρόκειται περὶ τῆς ἐλλείψεως προικός, ἐξ ἧς καταδικάζονται χρησταὶ ἄλλως καὶ καλαὶ ὑπάρξεις, σπουδαίως δυνάμεναι νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν διὰ τῆς ὑγιοῦς ἠθικῆς μορφώσεως ἰδίων τέκνων διάπλασιν πολιτῶν ἐναρέτων. Ἡ Α. δὲν δύναται νὰ ὑπανδρευθῇ, διότι ὁ ἄτυχης πατήρ της δὲν δύναται νὰ ἐκδώσῃ αὐτὴν ἐπίπροικον· ὁ Β. δὲν νυμφεύεται, διότι ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις καὶ ἡ κοινωνική του θέσις τὸν ἀναγκάζουσι νὰ ζητήσῃ προῖκα ἀνάλογον, ἣν δυσχεραίνει νὰ εὕρῃ.

Σοφώτατος νομοθέτης καὶ πρῶτος τῶν ἑπτὰ τῆς Ἑλλάδος σοφῶν, ὁ Σόλων, κατήργησε νομοθετικῶς τὴν προῖκα. Τὸ πρόβλημα εἶναι σπουδαιότατον. Οἱ ἐξ ὑπολογισμῶν, διὰ τὸν σχηματισμὸν δυσκτήτου προικός, γάμοι ὑποθάλπουσι τὴν ἀγαμίαν, ἄρα καὶ τὴν ἀνηθικότητα καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐπισειόμενα δεινά. Οὕτω παρίσταται ἐμμέσως ἀντιβαίνουσα εἰς τὸ κοινωνικὸν συμφέρον καὶ μάχεται κατὰ τῆς πολιτείας, ἀπειλοῦσα κατ' αὐτῆς τὴν ἐξόντωσιν διὰ τῆς ἀραιώσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ὁμολογημένως ὁ νομοθέτης, εἰς ὃν δέον σήμερον νὰ ἀποταθῶμεν διὰ τὴν πλάνον προῖκα καὶ νὰ ζητήσωμεν παρ' αὐτοῦ τὴν ἀπαγγελίαν ποινικῶν κατ' αὐτῆς ῥητρῶν. Ἂς ἀναθεματίσῃ τὸ εἴδωλον τοῦ Μαμωνᾶ, ἂν ἀνατρέψῃ αὐτὸ πρὸ τῆς ἱερότητος τοῦ Ὑμεναίου, οὐχὶ τὸ Κράτος διὰ τῆς νομοθεσίας, ἀλλ' αὐτὴ ἀμέσως ἡ ἐνδιαφερομένη κοινωνία. Ὁ θεσμὸς τῆς προικός, εἰς τὰ βάρη τοῦ γάμου νομικῶς ἔχουσα τὸν λόγον της, τῆς ἐπιπροίκου γυναικὸς προσερχομένης ἀρωγοῦ εἰς τὸν κατὰ τὴν μακρὰν τοῦ γάμου διάρκειαν ὑποχρεωτικῶς δαπανῶντα σύζυγον, ὑπεβιβάσθη εἰς χαμαίζηλον μέσον πλουτισμοῦ καὶ ὁ γάμος ἐστὶ τὸ πλεῖστον ἀπόφασις ὑπολογισμῶν ἑβραικωτάτων. Ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ κακοῦ, τοῦ νομοθετικοῦ σώματος ἐλλόγως, ὡς εἴπομεν, ἀποκλεισθέντος, ἀλλαχοῦ μὲν ἀνέλαβε τὸ ἔργον ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, τὴν ἀρὰν αὐτῆς κατὰ τῆς προικὸς ἐξακοντίσασα. ἐν δὲ ταῖς εὐδαίμοσιν ἐκείναις κοινωνίαις, ὡς ἐν Κρουσόβῳ, ὡς ἔμαθον, τῆς Μακεδονίας, (καθ' ἅπερ καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς πατρίδος μου Κρήτης, ἄνευ ὅμως μεσολαβήσεως δι' ἀρῶν ἐν ταύταις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς), οἱ γάμοι τελοῦνται σωρηδόν, συχνότατα δ' ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ τελοῦνται δύο γάμοι ἐκδιδομένης μὲν θυγατρός, παραλαμβανομένης δὲ νύμφης, καὶ ὁ γάμος ἐξακολουθεῖ νὰ ᾖ καὶ νὰ λέγηται «*γαραῖς*».

Καὶ δὲν βλέπει ἢ βλέπει σπανιώτατά τις ἐκεῖ τὰς ἀτυχεῖς ἑνώσεις, ἃς συνετέλεσε μόνη ἡ δύναμις τοῦ χρήματος, ἑνώσεις αἵτινες ἀναμφιλέκτως δὲν θὰ ὑρίσταντο, ἐὰν δὲν ἐξεμαύλιζεν ἡ μέγαιρα προῖξ καὶ ἔνθα εἰωθότως ὑρέπουσιν ὅσα οὐδεὶς ἔχει ἀνάγκην παρ' ἐμοῦ νὰ ἀκούσῃ. Ἀλλαχόθι ἐπενοήθησαν σύλλογοι, ἐξ ἐράνων ἀποταμιεύοντες κεφάλαια, ἐπὶ προικοδοτήσει πτωχῶν νεανίδων, ἄλλοθι δὲ ἑταιρίαι «*Ὑμεναίου*», ὧν σκοπός ἐστιν ἡ προίκισις τῶν νομίμως νυμφευομένων παρθένων, ὑπὸ τὸ ὄνομα *ἀδελφῶν* διακρινομένων, ὡς μελῶν τῆς ἑταιρίας θεωρουμένων τῶν ἐν τῷ μητρῴῳ ἐγγραφομένων ἐπὶ καταβολῇ δικαιώματος ἐγγραφῆς καὶ τακτικῆς τινος μηνιαίας εἰσφορᾶς εἰς ποσὸν ἀνάλογον.—Εἶναι ἀληθὲς ὅτι διὰ τῶν σωματείων τούτων καὶ συνεταιρισμῶν δύναταί πως νὰ τεθῇ ἔρκος κατὰ τῆς ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς προικὸς ἐξουρανομένης πλεκτάνης, ἀλλ' ὄχι τελείως πάντοτε καὶ ἀποτελεσματικῶς, τὸ μὲν διότι ἐν ταῖς ἐργασίαις τῶν ἐν λόγῳ ἑταιριῶν ἀνέφυσαν κωλύματα διάφορα ὡς δείκνυται ἐν ταῖς σχετικαῖς περιγραφαῖς, τὸ δὲ διότι τὰ ποσά, ἅτινα δύνανται νὰ διατεθῶσι, δέν εἰσιν ἱκανὰ νὰ κορέσωσι τὴν ἄπληστον τῶν ὑποψηφίων προικοθηρίαν, μέγας δ' ἑτέρωθεν ἀριθμὸς γυναικῶν μένει ἔξω τῆς ἀρωγῆς τῶν τοιούτων καταστημάτων, καθ' ὅσον κοινωνικῆς ὑπεροχῆς λόγοι δὲν ἐπιτρέπουσιν αὐταῖς νὰ ἐγγράφωνται ἐν τῷ καταλόγῳ ὃν κυρίως ἀποτελοῦσι τὰ ὀνόματα τῶν ἐρ-

γατίδων καὶ τῶν ἥττονος τάξεως κοινωνικῆς. Πᾶσαι λοιπὸν αὗται αἱ ἐπίνοιαι καὶ ἐπεμβάσεις, τῶν ἀρῶν τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικῶν ἀρχηγῶν, τῶν συλλόγων, τῶν ἑταιριῶν, δὲν λύουσι τελείως καὶ ἐπαρκῶς τὸ ζήτημα. Τὴν θεραπείαν ζητητέον ἄλλοθι. Ἐὰν ὁ γάμος ἐν τῷ συνειδότι τῶν ἀτόμων ἐκορυφοῦτο εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῷ θέσιν, ἐὰν πάντες ἐκέκτηντο τὴν συναίσθησιν τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ ἐννοίας καὶ τῆς ἱερᾶς ἐπιβολῆς, μόνον τότε δὲν θὰ μετεβάλλετο σκαιῶς τὸ μυστήριον εἰς *οἰονεὶ σωματεμπορίαν*, τοῦ μὲν οἴκου θεωρουμένου ὡς χρηματιστηρίου, τῆς δὲ γυναικὸς ὑπηρετούσης εἰς κολλυβιστικὰς ἐπιχειρήσεις διὰ τοῦ προϊόντος τῶν ἱδρώτων τῶν οἰκείων, ὅπερ θὰ ἀποτελέσῃ τὴν προῖκα, ὄχι διὰ τὴν ἀρετὴν λατρευομένης ἀλλὰ διὰ τὴν χρηματιστικήν της ἀξίαν. Ἡ ἀξιοπρεπὴς καὶ ἄνετος τοῦ οἴκου διατροφή, ἡ οἰκονομικὴ εὐμάρεια, βασιζέσθω ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως εἰς τὴν ἰδίαν ἑκάστου ἐργασίαν, καταπεσάτωσαν αἱ γυναικεῖαι μεγαλομανίαι πρὸς ἐπιδείξεις κούφους καὶ μωρὰν ἅμιλλαν, αἱ πεφυσημέναι καὶ κενόδοξοι ἀξιώσεις, ἀποδοθήτω ἡ προτίμησις ἐν τῷ κοινωνικῷ συστήματι τῇ ἠθικῇ καὶ πνευματικῇ ὑπεροχῇ, καὶ παραχρῆμα οὕτω τὸ πρόβλημα ἐπιλύεται, ἄνευ μηχανευμάτων ἀσυντελῶν, ἄνευ νομικῶν διατάξεων τὴν ἀνθρωπίνην περιστελλουσῶν θέλησιν, ἄνευ σωματείων καὶ ἑταιριῶν, ἅτινα ἥκιστα ἀληθῶς περιέπουσι τὸ ἀνθρώπινον ἰδεῶδες. Ἱερὰ μὲν καὶ ὑψηλὴ ἡ ἀρχὴ ἥτις διαπνέει τὴν σύστασιν τῶν τοιούτων ἑνώσεων, ἀλλ' ἔνεστιν, ὁμολογητέον, καί τι τὸ ταπεινωτικὸν καὶ ἀνάρμοστον διὰ τὸ ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου. Δυνάμεθα νὰ νοήσωμεν ἱδρύματα φιλανθρωπικὰ πρὸς ἀποκλήρους τῶν ἐγκοσμίων ἀγαθῶν, πρὸς τεταλαιπωρημένους τοῦ βίου ὁδοιπόρους, ἢ ἐκ τῆς ἡλικίας ἀνισχύρους, πρὸς τὸν τυφλόν, τὸν γέροντα, τὸ ἔκθετον, τὸν ναυαγόν, δυσχεραίνομεν ὅμως νὰ παραδεξώμεθα, ὑπὸ ἔποψιν τοὐλάχιστον ἀξιοπρεπείας, τὴν ὕπαρξιν σωματείου οἱουδήποτε προωρισμένου ἵνα ἐξαγοράζῃ ἕνα γαμβρὸν ἐπὶ τιμήματι εὐφήμως ἀποκαλυπτομένου ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς προικός, ἢ νὰ ἑλκύῃ διὰ τοῦ δελέατος τοῦ νομίσματος πρόσωπον πρὸς ἕτερον, ἃ μόνη ἡ ἐκτίμησις ἔδει νὰ ἐγγίζῃ πρὸς ἄλληλα. Οὐδὲν δ' ἐντεῦθεν ἄπορον, ἐὰν βλέπωμεν ἀντιθέσεις, διενέξεις, εἰς τὸ ἀδίκημα πολλάκις ὑπὸ μορφὰς ποικίλας ἀποληγούσας ἐν τῷ οἰκογενειακῷ συνδέσμῳ, εἰς ὃν συνηντήθησαν πρόσωπα ἅτινα χωρίζει μὲν τοῦ αἰσθήματος ἡ διαφορὰ καὶ τοῦ χαρακτῆρος, συνήνωσαν δὲ μικρόφρονες οἰκονομικοὶ συνδυασμοί, οἵτινες οὐχ ἅπαξ δὲν ἔτυχον τῆς προσδοκωμένης πραγματώσεως.

Κλείοντες τὴν παρένθεσιν τῆς προικὸς ὡς αἰτίας διακωλυτικῆς τῆς συνάψεως γάμων, ἐξακολουθοῦμεν τὴν ἔρευναν τοῦ τεθειμένου ζητήματος τῆς ἀγαμίας ἐν τῇ οἰκονομικῇ μελέτῃ. (Ἀκολουθεῖ)

ΤΙΝΙ ΤΡΟΠΩ ΟΙ ΚΙΝΕΖΟΙ ΟΝΟΜΑΖΟΥΣΙ ΤΑΣ ΜΕΓΑΛΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Περίεργον εἶνε νὰ γινώσκῃ τις τίνι τρόπῳ οἱ Κινέζοι ὀνομάζουσιν ἑκάστην τῶν μεγάλων δυνάμεων. Ἕκαστος βεβαίως ὑποθέτει ὅτι οἱ Κινέζοι ὀνομάζουσιν αὐτὰς καθ' ὃν τρόπον καὶ ὅλος ὁ κόσμος, ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτως. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οἱ Κινέζοι ὠνόμαζον τοὺς γείτονάς των Ἰάπωνας, ἐλθόντας πρὸς αὐτοὺς κατὰ πρώτην φορὰν εἰς ἐπιμιξίαν, *Οὐά*. Ἐν διαστήματι δύο χιλιάδων περίπου ἐτῶν ἡ λέξις *οὐὰ* παρηλλάγη εἰς *οὐό*. Ἐν τῷ προκηρύγματι, τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσαν ἐπ' ἐσχάτων οἱ Κινέζοι, δι' οὗ ἀνήγγελλον τὴν ἔναρξιν τοῦ πολέμου κατὰ τῶν Ἰαπώνων, οὗτοι ὠνόμασαν αὐτοὺς διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ὀνόματος *Οὐό*. Οἱ Κινέζοι ὅταν θέλωσι νὰ δηλώσωσι κράτος τι προτιμῶσιν ὀνόματα μονοκατάληκτα. Οὕτω π. χ. ὀνομάζουσι τὴν Ἀγγλίαν *Κίνγ-Κουὸ* (ἀνθοῦσα χώρα). Τὴν Γαλλίαν ὀνομάζουσι *Φα-Κουὸ* (χώρα ἔχουσα νόμους). Ἡ Γερμανία καλεῖται *Τε-Κουὸ* (ἐνάρετος χώρα). Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καλοῦνται *Μέη-Κουὸ* (ὡραία χώρα)· τὴν Ἰταλίαν καλοῦσιν *Ἄη-Κουὸ* (χώρα τῆς δικαιοσύνης). Ἕκαστον Κράτος, ὅπερ συνῆψεν οἱανδήποτε συνθήκην μετὰ τῆς Κίνας ἢ ἦλθεν εἰς ἐπιμιξίαν πρὸς αὐτήν, ἐξελέξατο τοιοῦτον ὄνομα οἷον νὰ παράγῃ ἠθικὴν ἐντύπωσιν. Ἡ Ἰαπωνία, ἥτις ἦν γνωστὴ τοῖς Κινέζοις ὑπὸ τὸ ὄνομα *Οὐό*, ὅπερ δηλοῖ ὑποτελής, προτιμᾷ νὰ ὀνομάζηται ἐν ταῖς πρὸς τὴν Κίναν σχέσεσι *Τσιπέν*, ὅπερ δηλοῖ χώραν τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, ἐξ οὗ παρ' Εὐρωπαίοις τὸ ὄνομα (Japan). Ἐν γένει ἡ Ἰαπωνία σπουδάζει νὰ καταστῇ γνωστὴ ἐν Κίνᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Τσι-Κουό*, ὅπερ δηλοῖ χώραν τοῦ ἡλίου.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Οἱ Ἀφγανοὶ χαιρετῶνται ὡς ἑξῆς:

Ὅταν ἀνώτερος ἀπαντήσῃ ἄλλον κατωτέρας τάξεως, τὸν χαιρετίζει λέγων·

— Εὔχομαι ποτὲ νὰ μὴ κουρασθῇς.

Εἰς ταῦτα ὁ ἄλλος ἀπαντᾷ:

— Κ' ἐγὼ εὔχομαι ποτὲ νὰ μὴ πτωχεύσῃς.

Εὐθὺς ἀφοῦ ξένος τις φθάσῃ εἴς τι χωρίον ὁδηγεῖται εἰς οἴκημα, ὅπερ εἰς πᾶν χωρίον εἶναι προωρισμένον διὰ τοὺς ξένους, καὶ ἀφοῦ τοποθετηθῇ εἰς αὐτό, χρέος εἶναι νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου λέγων:

— Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ νὰ εἶναι μαζύ σας.

Ἐκεῖνοι δὲ λέγουσιν:

— Εὐχόμεθα νὰ σὲ βλέπωμεν πάντοτε.

Ὅταν ἀναχωρήσῃ λέγει:

— Σᾶς ἀφίνω εἰς τὴν φύλαξιν τοῦ Θεοῦ.

Ἐκεῖνοι δὲ λέγουσιν:

— Ὁ Θεὸς ἂς προφυλάττῃ τὴν ὁδόν, ἣν βαδίζεις,

Πρῶτος Ἕλλην τυπογράφος ὑπῆρξεν ὁ Ἀλέξανδρος Γεωργίου. Οὗτος κατήγετο ἐκ Χάνδακος τῆς Κρήτης, διδαχθεὶς τὴν τυπογραφικὴν τέχνην ἐν Βενετίᾳ, ἔνθα καὶ ἐτύπωσε τὸ Ψαλτήριον τοῦ Δαυὶδ κατὰ τὸ ἔτος 1486. Ἡ ἔκδοσις αὕτη εἶναι δυσεύρετος.

Ἐν Ἱσπανίᾳ ὑπάρχει χώρα, τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἀγνοοῦσι παντελῶς τὴν χρῆσιν τῶν ὅπλων. Αὕτη εἶναι ἡ χώρα τῶν Βασκων, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι οἱ ἡμερώτεροι ὅλων τῶν Ἱσπανῶν.

Τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς «Ἀττικῆς Ἴριδος» εὐγενῶς ἀνεδέχθησαν οἱ κάτωθι κύριοι.

Ἐν Χαλκίδι ὁ κ. Δημ. Λ. Στεφάνου.
Ἐν Ἄρτῃ οἱ Ἀδελφοὶ Α. Καζαντζῆ.
Ἐν Ἀγχιάλῳ ὁ κ. Γεώργ. Τσακίρης.
Ἐν Βάρνῃ ὁ κ. Ε. Ξανθόπουλος.
Ἐν Γιουργέβῳ ὁ κ. Γεώργ. Φουρναράκης.
Ἐν Βουκουρεστίῳ ὁ κ. Εὐστ. Γ. Γαλάττης.
Ἐν Κωνστάντζᾳ ὁ κ. Νικ. Δημητρακάκης.
Ἐν Βραΐλᾳ ὁ κ. Γεώργ. Κοντούρης.
Ἐν Τούλτσᾳ ὁ κ. Γεώργ. Κοντόπουλος.
Ἐν Σουλινᾷ Νικόλαος Ι. Κυριακίδης.

Τύποις «Νομικῆς» Ὁδὸς Μιλτιάδου - Λεωχάρους 27